
ERFAREN GÄNGPOLIS: ”KRÄVS EN HAVERIKOMMISSION FÖR ATT FÅ STOPP PÅ VÅLDET”

Av: Christopher Holmbäck

12 juni 2019

”ETC”

<https://www.etc.se/inrikes/erfaren-gangpolis-kravs-en-haverikommission-att-fa-stopp-pa-valdet>

Nedladdat från: <http://www.ardavan.se>

Erfaren gängpolis: ”Krävs en haverikommission för att få stopp på våldet”

Fler poliser och hårdare tag löser inte det svenska problemet med gängkriminalitet, skjutningar och mord. Det menar Fredrik Gårdare, som under 25 år ”jagat tusentals gängkriminella”. Han vill istället se en haverikommission och en storsatsning på socionomer, lärare och fritidsledare.

Sverige har det mest omfattande skjutvapenrelaterade våldet i Västeuropa, enligt kriminologen Ardavan Khoshnood, som sammanställt en rad svenska och internationella forskningsrapporter. Och det är inom kriminella miljöer i de tre storstadsregionerna som det mesta av våldet och morderna sker.

Varför är detta problem så stort i Sverige?

Polisen Fredrik Gårdare har grubblat över den frågan sedan början av 1990-talet. Då började han studera och bekämpa en ny typ av kriminella som tog plats i Malmö: mc-gängen. Innan dess höll grovt kriminella personer en låg profil för att undkomma polisen. Mc-gängen gjorde tvärtom.

– De satte många nya normer. De tog in en synlig gängkriminalitet som vi inte hade sett förut, säger Fredrik Gårdare, som bekämpat gängkriminalitet i 25 år.

– De gjorde reklam för sig, de hade och har fortfarande en uniform, västar med märken, speciella emblem, en logotype. Vi ser helt plötsligt varumärken inom svensk kriminalitet. Samtidigt kommer också problemen i de mest utsatta förorterna med gatugång.

Att bygga sitt varumärke genom att använda grovt och dödligt våld, och att stiga i hierarkin i kriminella nätverk genom att använda våld är också något som etableras på 1990-talet, enligt Fredrik Gårdare. Sedan 2002 har han lett ett arbete inom den svenska polisen där de i samarbete med forskare har byggt upp kunskap kring hur gängkriminaliteten fungerar och hur den ska bekämpas. Detta arbete har intensifierats under 2010-talet.

– Vi har i dag en oerhört hög kunskapsnivå inom svensk polis, säger Fredrik Gårdare.

Skjutningarna ökar

Samtidigt har våldet ökat till nya rekordnivåer. Förra året skedde 306 skjutningar. 135 skadades och 45 dödades. Hittills i år har ett 20-tal personer dödats, värst drabbat är för tillfället Stockholm, medan en ny våg av sprängningar går över Sverige, inte minst i Malmö. Bara var fjärde dödlig skjutning sedan 2010 har fått en rättslig upplärning.

– Vi har inte omsatt kunskapen, säger Fredrik Gårdare uppgivet.

– Titta på hur det skjuts och hur det sprängs.

Hårdare tag fungerar inte

Regeringens och i princip hela riksdagen fokuserar på lösningar som hårdare tag mot kriminella nätverk, längre fängelsestraff, 10 000 fler poliser.

Men hårdare tag är inte lösningen. Det menar poliser över hela landet, från rikspolischefen till lokala poliser i de mest våldsutsatta områdena. En av de hårdaste kritikerna över hur politikerna, polisen och andra myndigheter hanterar situationen är Fredrik Gårdare. Han menar att det är dags för en haverikommission.

– Vi måste titta tillbaka för att förstå varför vi är vi där vi är. Vi kanske inte ska halshugga folk som inte har gjort sitt jobb tidigare men vi ska ändå våga erkänna att vi gjorde fel, att det gjordes ingenting, att det sopades under mattan, att huvuden stacks i sanden. Och sedan från det konstatera vad vi ska göra nu, hur gör vi det på bästa sätt och hur får vi det här till att sluta.

Satsa på skolan istället

I väntan på en sådan kommission har Fredrik Gårdare redan en del svar. De forskare han samarbetat med i över 20 år är eniga. Det som behövs för att långsiktigt råda bot på gängkriminaliteten är att skapa trygghet – för alla. Och vägen dit är ökade resurser, inte till polisen utan till andra myndigheter och aktörer. Idag hinner inte socialförvaltningen med ungdomsförhör eller att engagera sig i familjer som har det eländigt. Skolan hinner inte med att ta hand om barn som far illa, och det finns för få fritidsledare och andra vuxna som kan konkurrera ut gängen som förebilder, konstaterar Fredrik Gårdare.

– Vi är helt övertygade om att tryggheten är grunden: trygg i hemmet, trygg i skolan, trygg på fritiden, det är där vi har det, så enkelt är det. Men det är svårare att få det att göras.

– Och så måste vi få bort de som skjuter nu, det är polisens jobb, vi kan inte skylla ifrån oss på något sätt, vi har en jätteviktig bit i det här också. Jag säger bara det att vi får inte bara fokusera på att polisen ska lösa det här för det kommer vi inte göra, säger han.

Problemen med fikakulturen

Sverige har egentligen ett bra utgångsläge att långsiktigt lösa problemen, menar Fredrik Gårdare, eftersom myndigheter vill samarbeta med varandra och med andra aktörer. Men samtidigt är det något med den svenska samverkanskulturen som är roten till problemet.

– Vi pratar mycket samverkan, vi är inne på det hela tiden och har varit det i många år. Kommuner och poliser har träffats oändligt många gånger men vi kommer inte till att det görs någonting.

Det beror delvis på att vi inte ser det som en nationell kris att så många skjuts och dödas, eftersom det främst drabbar människor i samhällets utkanter.

Camila Salazar Atías på Fryshuset i Stockholm delar den bedömningen:

– De unga som dör ses inte som offer eller tragiska förluster för samhället. De ses som unga som är skyldiga till sin egen död och betraktas endast som kriminella.

Fredrik Gårdare gör bedömningen att en sådan föreställning bidrar till att ansvariga tjänstemän och politiker inte har en tillräcklig jävlar anamma-inställning.

– Vi måste komma till punkten att vi jobbar ihop rent operativt, inte bara sitter och fikar och pratar och skriver fina dokument.